

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОТЕРАПІЇ**

ЛІКИ – ЛЮДИНІ

**Сучасні проблеми створення,
вивчення та апробації
лікарських засобів**

Матеріали XXVIII всеукраїнської
науково-практичної
конференції з міжнародною участю

**3 лютого 2011 року
м. Харків**

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ
№ 1 від 10 січня 2011 року*

Харків
Видавництво НФаУ
2011

1. Застосування тестових завдань різних типів дозволяє об'єктивно оцінити знання студентів.
2. Виконання тестових завдань потребує творчого осмислення теоретичного матеріалу та вмінь застосовувати його в певних умовах для вирішення практичних задач.
3. Для об'єктивного оцінювання потрібно створювати валідні тестові завдання різних типів.

Література

1. Актуальні проблеми підготовки фахівців у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах України // Матеріали науково-методичної конференції (Чернівці, 20-22 листопада, 2002). – Чернівці, 2002. – 734 с.
2. Васюк С. О. Використання наукових досліджень кафедри аналітичної хімії у підготовці кваліфікованого спеціаліста // Збірник наукових праць «Наука і освіта». – Київ, 2003. – С. 114-115.
3. Васюк С. О., Петренко В. В., Стрілець Л. М. Особливості викладання аналітичної хімії в підготовці провізора // Збірник наукових статей «Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики». – Вип. 10. – Запоріжжя, 2003. – С. 12-13.
4. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 203 с.
5. Петренко В. В., Васюк С. А., Стрелец Л. Н., Дочинец Д. И. Роль елективного курса в изучении аналитической химии // Матеріали науково-практичної конференції «Вчені України – вітчизняній фармації» – Харків, 2000. – С. 412-413.
6. Рекомендації щодо розробки навчальних програм навчальних дисциплін МОЗ України. НМУ ім. О. О. Богомольця. – Київ, 2004. – 20 с.

МЕТОДИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ ІНОМОВНИМ

СТУДЕНТАМ НА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Самура І.Б., Тихоновський О.В., Моргунцова С.А.,

Самура Б.Б., Неруш А.В.

Фармакологія є фундаментальною медико-біологічною наукою, яка в системі вищої медичної освіти є сполучною ланкою між теоретичними і клінічними дисциплінами. Обізнаність з питань фармакології допомагає лікареві будь-якої спеціальності ефективно використовувати її можливості в медичній практиці. Великі успіхи досягненні в сфері фундаментальних досліджень, націлених на з'ясування принципів дії лікарських засобів. Обізнаність з питань фармакології допомагає лікареві будь-якої спеціальності ефективно використовувати її можливості в медичній практиці [1-3].

В теперішній час в системі медичної освіти України усе більше медичних вузів переходять на англійську мову навчання іноземних студентів, що є стратегічним напрямком України на міжнародному ринку освіти. В контексті інтеграції України до європейського простору все більша увага суспільства приділяється освітянській сфері. Освітня Україна перейшла на новий етап розвитку – на перший план вийшли завдання збереження якості вищої освіти і водночас динамічних темпів її розвитку.

Метою роботи являється освітлення значення і особливостей проведення самостійної роботи і практичної частини на заняттях з іноземними студентами при англійській мові навчання. До теперішнього часу найбільш ефективним і традиційним способом навчання залишається поєднання лекційного матеріалу, практичних і семінарських занять. Для формування у лікаря фармакологічного мислення важливим є освоєння методології предмету, вміння застосовувати загальні підходи та методики у рішенні питань, пов'язаних з раціональним застосуванням ліків .

В зв'язку з вимогами щодо оптимізації учбового процесу, розроблена єдина структура практичного заняття, яка включає контроль початкового і кінцевого рівня знань, самостійну роботу студентів (СРС) і практичну частину.

СРС здійснюється під керівництвом викладача в різних взаємопов'язаних формах. Передусім студентам пропонується систематичне опрацювання навчального матеріалу під час підготовки до практичних та семінарських занять протягом семестру. На необхідності цього наголошується вже на першій лекції, а реалізація починається з першого заняття в групах. З метою відпрацювання практичних навичок по раціональному вибору препаратів, забезпечення ефективної медикаментозної терапії і безпеки лікування, на заняттях проводиться поточний контроль знань студентів на підставі теоретичних знань,

практичних навичок та вмінь.

Викладачі застосовують різноманітні засоби актуалізації знань, набутих студентами, активізації когнітивної і пізнавальної діяльності. Серед цих виділяються засоби: постановка проблемних запитань, вирішування клінічних ситуаційних завдань та типових задач, виписування та трактування рецептів для дітей і дорослих, людей похилого віку.

Суттєвий вплив на якість підготовки спеціалістів може чинити і етапне нарощування знань та вмінь у відповідності до вивчення і контролю знань по учбових елементах, змістових модулях і модулях в цілому. Цьому сприяють і спеціально створені учбові посібники та методичні розробки для викладачів і студентів. Сьогодні у педагогів теоретичних кафедр немає заперечень щодо тестового контролю знань студентів, який є базою для інтегрованого державного ліцензійного іспиту „Крок-1”.

Ефективність самостійної роботи забезпечується чіткою організацією та контролем СРС, створенням необхідних умов для СРС (бібліотека, читальний зал, комп'ютерні класи, мережа Інтернет), доцільними формами, методами і засобами навчання, навчально-методичними матеріалами та об'єктивним контролем СРС. На практичних заняттях забезпечується наочність і доступність сприймання матеріалу з використанням таблиць, слайдів, альбомів - інструкцій, зразків лікарських засобів, комп'ютерного класу.

СРС вимагає інформаційно - пошукової роботи. Студенти заповнюють відповідні рубрики, проводять аналіз інформаційних таблиць, описують симптоми гострих отруєнь і складають перелік лікарських засобів, необхідних лікарю скорої допомоги для лікування невідкладних станів. Звичайно СРС складає 1/3 (~45 хвилин) від загальної кількості часу практичного заняття і оформляється у вигляді протоколу в окремому зошиті.

Виконання студентами практичної частини передбачає розв'язання ситуаційних задач, виписування рецептів, роботу над творчими завданнями. Ці форми практичної роботи сприяють розвитку навиків використання літератури, вмінню узагальнювати і використати знання для вирішування професійних задач.

Якість підготовки випускників медичних вузів багато в чому залежить від наявності спеціальної літератури, що відповідає навчальним програмам.

Із цією метою колектив кафедри підготував практикум, збірник тестів та підручник з фармакології «Fundamental Pharmacology» на англійській мові [4-7]. Основними конкурентними перевагами підручника є потужний довідковий апарат, ефективна система

самопідготовки, оригінальні схеми, ілюстрації, приклади, тести та ситуаційні завдання. Для створення умов щодо кращого засвоєння матеріалу структура підручника відповідає модульній системі учбового плану, містить сучасні діючі фармакологічні класифікації лікарських засобів, тестові завдання з усіх розділів фармакології згідно з чинною програмою з урахуванням специфіки медичного факультету та стандартів вищої освіти і сформульованих в освітньо-кваліфікаційній характеристиці професійно орієнтованих задач.

Викладачі повинні так організувати навчально-пізнавальний процес, посилити мотивацію, щоб у студента виникала потреба набувати нові знання, формувати вміння й навчатися протягом усього життя. Упевнені, що доклавши зусиль ми зможемо і надалі сприяти досягненню найкращого рівня кваліфікації майбутнього лікаря, високоосвіченого фахівця в галузі охорони здоров'я.

Висновки:

1. Досвід нашої роботи свідчить, що процес вивчення фармакології на усіх етапах – лекційний курс, практичні заняття, тестовий контроль, субмодулі і модулі, екзамен, вивчення клінічної фармакології, орієнтовано на отримання знань і навичок, що допомагають якісній освіті, сприяють формуванню клінічного мислення майбутніх лікарів. Зростання об'єму даних як учбового, так і організаційного характеру, потребує розвитку комунікаційної інфраструктури.

2. Застосування новітніх технологій, виконання творчих завдань, розв'язання ситуаційних задач, оформлення протоколу буде сприяти покращенню викладання матеріалу та дозволить покращити якість підготовки студентів медичного факультету з англійською мовою навчання.

Література

1. Машковский М.Д. Лекарственные средства. – 16-е изд., перераб. и доп. – М.: Новая волна: Издатель Умеренков, 2010, 1216 с.
2. Чекман І.С. Фармакологія: Підручник / І.С. Чекман, Н.О. Горчакова, В.А. Ткманов та ін.; за ред. І.С. Чекмана. – К.: Вища шк., 2001. – 598 с.
3. *Chekman I.S Pharmacology: Textbook / Chekman I.S., Gorchakova N.O., Panasenko N.I., Bekh P.O.* – Vinnytsya: NOVA KNYHA Publishers, 2006. – 384 p.
4. Samura I.B. Training tests and situational tasks on pharmacology for the the 3rd year Medical students / I.B. Samura, B.B. Samura, I.F. Belenichev, V.D. Sapiton. – Zaporizhzhia: ZSMU. – 2006.-107 p.
5. Samura I.B. Lectures in Basic Pharmacology / Samura I.B., Lepahin V.K., Samura B.B., Belenichev I.F., Nerush A.V.// Manual on Pharmacology

for the 3-d year English-speaking Students of Medical Universities – Zaporizhzhia, 2006. – 312 p.

6. Samura I.B. Pharmacology: manual for the students / Samura I.B., Belenichev I.F., Dunaev V.V. – Zaporizhzhia: ZSMU.-2008. –272 p.

7. Rational prescribing and prescription writing / Samura I.B., Belenichev I.F., Samura B.B. – Zaporizhzhia: ZSMU. – 2009.–114 p.

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ СЛУХАЧАМ ФАКУЛЬТЕТУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Чекман І. С., Горчакова Н. О., Марушко Ю. В.,
Савченко Н. В., Небесна Т. Ю.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, Київ

Впровадження інноваційних методів викладання фармакології за принципами Болонської декларації взаємопов'язано з якістю підготовки викладачів вищих медичних навчальних закладів, що здійснюється не лише під час навчання в університетах, аспірантурі, ординатурі, але також завдяки факультетам підвищення кваліфікації викладачів НМУ, Національній медичній академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупіка, Харківської та Запорізької академії післядипломної освіти [3, 4, 5].

Основною метою післядипломного підвищення якості освіти є впровадження науково-технічних та інноваційних технологій, створення підґрунтя для реалізації творчого педагогічного процесу з одного боку та якістю своєчасного контролю знань, умінь і навичок студентів з другого. Саме виховання висококваліфікованих викладачів-професіоналів може надати процесу навчання як науковий, так і навчальний характер [1, 5].

Матеріали і методи досліджень. Аналіз даних літератури та Інтернет щодо впровадження кредитно-модульної системи організації педагогічного процесу в вищих медичних навчальних закладах, що торкається особливостей викладання фармакології слухачам факультету підвищення кваліфікації викладачів.

Результати та обговорення. Велике значення в останні роки набуває моніторинг якості освіти не лише для студентів та інтернів, що складають ліцензований іспит «КРОК-1», «КРОК-2», «КРОК-3», але також слухачів ФПК під час занять із слухачами ФПК про контроль форми вхідного (формату В) та вихідного (формат А) рівню знань. Прогресивними напрямками викладання фармакології слухачам ФПК в НМУ є: